

Løypemeldingen 2022

Kristiansandsregionen

Laget av PwC | Næringsforeningen i Kristiansandsregionen | Spareskillingsbanken

Innhold

01

**Sammendrag og
bakgrunn**

02

**Styring og ledelse
av bærekraftsarbeid**

03

**Påvirkning og
regulering**

04

**Bærekrafts-
rapportering**

05

**Klimafotavtrykk
og klimarisiko**

06

**Banksektoren og
grønn finansiering**

07

**Relevante kilder til
mer informasjon**

01

Sammendrag og bakgrunn

Sammendrag - Løypemeldingen i Kristiansandsregionen

Løypemeldingen er besvart av 585 virksomheter nasjonalt, hvorav 102 av virksomhetene tilfaller Kristiansandsregionen. Utvalget i et regionalt perspektiv reflekterer bransje- og størrelsessammensetningen stort sett godt, sett bort fra en relativt liten andel bestående av gruppen med 10-50 ansatte.

Bærekraft er integrert i strategi, men få har likevel gjennomført nøkkelaktiviteter og peker på kapasitet som en sentral utfordring

En stor andel av respondentene i Kristiansandsregionen svarer at de har integrert bærekraft som en del av strategien (63 %), hvilket i seg selv er et oppløftende funn. Imidlertid svarer hele 64 % at de har ikke gjennomført en vesentlighetsanalyse. Det trekkes også frem at den største utfordringen er *manglende kapasitet/ressurser*. Dette til tross for at det i relativt stor grad dedikeres delvis eller hele årsverk til bærekraftsarbeid (90 % av virksomheter med over 50 ansatte og 68 % av virksomheter med opptil 50 ansatte).

Virksomhetene er i større grad motivert for bærekraftsarbeid av omdømmeårsaker og regulatoriske krav fremfor at det øynes muligheter

Selskapene trekker frem både *vissheten om at virksomheten bidrar til å gjøre samfunnet mer bærekraftig* og det å *imøtekomme nye krav fra kunder og andre interessenter* som de to mest positive effektene av bærekraftsarbeidet. Her faller faktorer som peker på markedsmuligheter lengre ned på listen.

En stor andel av virksomhetene rapporterer på bærekraft i (integrert) årsrapport, men det er begrenset bruk av standarder og rammeverk

43 % av Kristiansandsregionens respondenter rapporterer på bærekraft, og det vises en økt grad fra i fjor av rapportering i årsrapport eller integrert årsrapport blant disse. Kvalitative mål, samt tallfestede resultater og mål brukes i relativt stor grad. Også FNs bærekraftsmål er blitt prioritert av 43 % av respondentene. Utover Miljøfyrtårns klima- og miljørapport anvendes nasjonale og internasjonale rammeverk og standarder i liten grad.

Virksomhetene har i liten grad kontroll over krav fra EU-taksonomien og åpenhetsloven

Kun 10 % av respondentene i Kristiansandsregionen har god kjennskap til EU-taksonomien, og 36 % svarer at de ikke har hørt om EU-taksonomien i det hele tatt. Til tross for at åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022 har kun 23 % totalt, 56 % over 51 ansatte, påbegynt tiltak for å sikre overholdelse av kravene i åpenhetsloven. Gitt at respondentene består av en stor andel mindre bedrifter og flere utenfor bransjene hvor krav tilfaller både EU-taksonomien og åpenhetsloven vil mange ikke påvirkes direkte. Likevel vil mange bli påvirket gjennom verdikjeden, og kjennskapen til områdene kunne derfor være høyere.

Mange jobber for å redusere klimautslipp, men et fåtall bruker klimaregnskap, konkrete mål og klimakompensasjon som verktøy for arbeidet

66 % har ikke utarbeidet klimaregnskap som viser virksomhetens klimagassutslipp, og 73 % har ikke satt konkrete, tallbaserte mål for utslippskutt. Samtidig svarer 50 % at deres virksomhet jobber aktivt for å kutte utslipp, hvorav 31 % også oppgir at de jobber med å redusere utslipp i verdikjeden (scope 3). Kun 12 % av virksomhetene med over 100 ansatte kjøper klimakreditter hvert år. Heller ikke når det kommer til klimarisiko er dette et fokus blant respondentene, hvor 76 % svarer at de ikke har gjort analyser på dette.

Det er en økning i krav fra og forventning til bankene når det kommer til bærekraft

Med en økning fra i fjor, er det 9 % som opplever at banken innhenter/etterspør opplysninger om virksomhetens bærekraftsprofil, 12 % som har opplevd at banken har stilt krav om at virksomheten gjennomfører "grønne" tiltak for å få innvilget lån/kreditt, og 7 % som har benyttet seg av grønn finansiering med lave finansieringskostnader. I tråd med økte krav fra banken, svarer også 44 % av respondentene at de forventer i noen, stor eller svært stor grad at sin bank kan tilby rådgivning om bærekraftsspørsmål.

Hvorfor og hvordan utarbeides Løypemeldingen?

I denne rapporten, Løypemeldingen 2022, presenteres funn fra en spørreundersøkelse til medlemsbedriftene til Næringsforeningen i Kristiansandsregionen. Undersøkelsen ble gjennomført august 2022 og gjennomføres for andre gang i denne regionen.

Næringsforeningen i Kristiansandsregionen (NiKR) er en medlemseid og partipolitisk nøytral organisasjon som aktivt jobber for å fremme næringslivets interesser. Medlemsvirksomhetene omfatter både privat og offentlig sektor innenfor flere bransjer, samt non-profit. I henhold til NiKR's strategi for 2021-2023, jobbes det med blant annet følgende hovedområder knyttet til bærekraft: grønn omstilling av regionen, bærekraftig by- og regionutvikling og morgendagens arbeidsliv. I den forbindelse har PwC, i samarbeid med NiKR og Spareskillingsbanken, sendt ut en spørreundersøkelse til medlemsvirksomhetene i NiKR der vi stiller spørsmål om hvordan selskapene arbeider med bærekraft; med fokus på klima og miljø, samt økonomi.

Undersøkelsen ble sendt ut til rundt 1000 virksomheter, hvorav man fikk en svarprosent på 10 %. Løypemeldingen utgjør respondentenes subjektive perspektiv og meninger rundt bærekraftarbeidet i egen virksomhet.

På initiativ fra PwC utarbeides tilsvarende regionale bærekraftsrapporter i flere avdelinger, også her i samarbeid med lokale næringsforeninger.

Vi håper rapporten vil bidra til gode diskusjoner og nye refleksjoner rundt bærekraftig næringsliv.

Løypemeldingen er en undersøkelse som gjennomføres i ulike regioner på tvers av Norge

22 %

Region Nord

Næringsforeningene for Alta, Hammerfest, Tromsø, Bodø, Narvik, Vest-Lofoten, Øksnes og Rana.

19 %

Nordvest

Næringsforeningene for Ålesund, Vestnes, Ulstein, Kristiansund og Nordmøre, og Sogn og Fjordane

18 %

Bergen

23 %

Stavanger

18 %

Kristiansand

Vestnes Næringsforum

Ulstein Næringsforum

Kristiansund og Nordmøre Næringsforum

Næringsforeningen i Ålesund-regionen

Sogn og Fjordane Næringsråd

Bergen Næringsråd

Næringsforeningen i Stavanger-regionen

Næringsforeningen i Kristiansandsregionen

Hammerfest Næringsforening

Alta Næringsforening

Næringsforeningen i Tromsøregionen

Øksnes Næringslivsforening

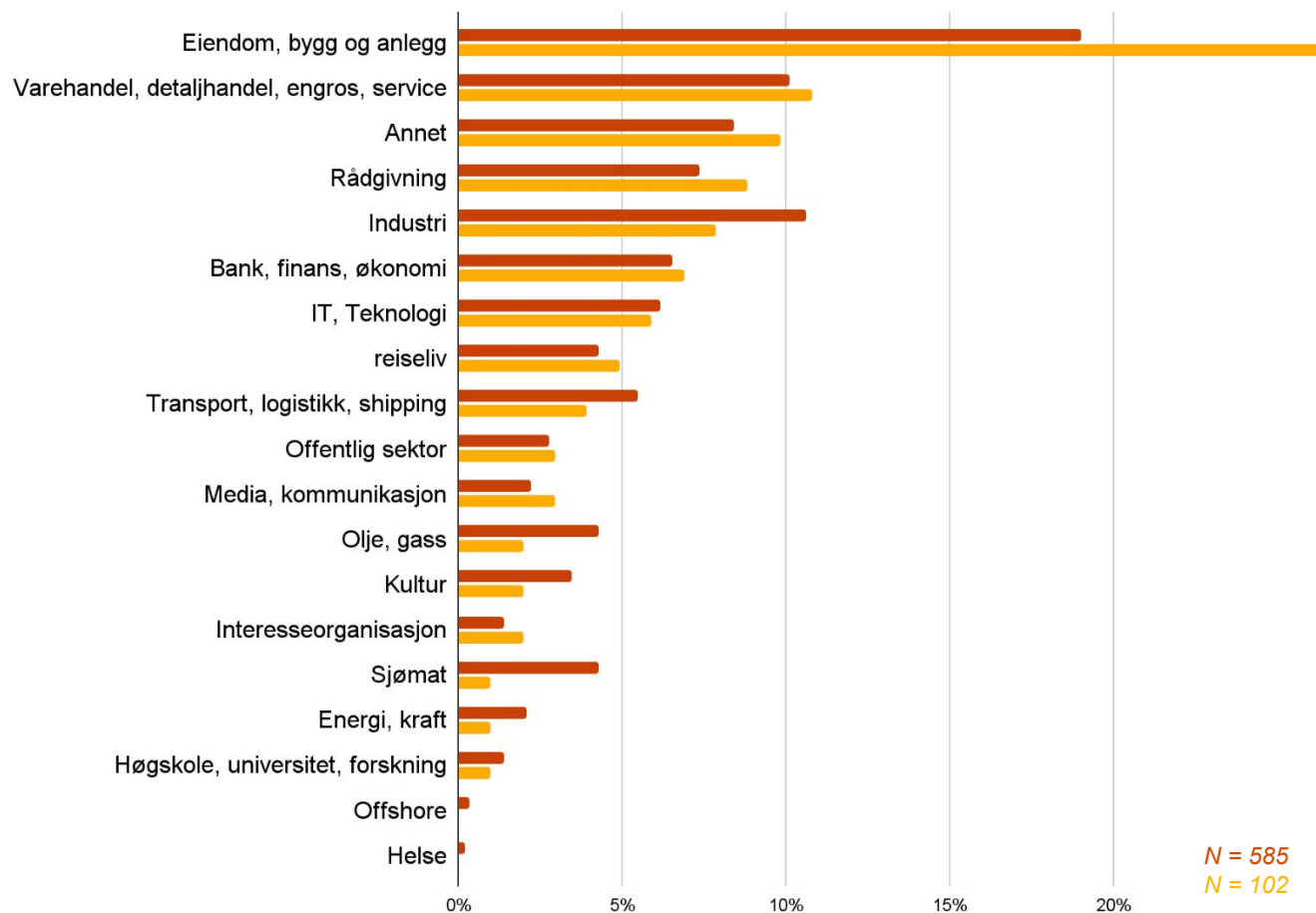
Narvikregionen Næringsforening

Vest-Lofoten Næringsforening

Bodø Næringsforum

Ranaregionen Næringsforening

Løypemeldingen er et resultat av tilbakemeldinger fra et bredt spekter av bransjer

N = 585
N = 102

Eiendom-, bygg- og anleggsbransjen (EBA) er høyest representert i undersøkelsen, både nasjonalt og i Kristiansandsregionen. EBA-bransjen er en av de mest sentrale bransjene i det grønne skiftet, da energieffektivisering av bygg og bærekraftige verdikjeder i byggebransjen vil være store bidragsytere til reduserte klimagassutslipp.

Vi ser også at kategorien varehandel, detaljhandel, engros og service er godt representert - og også noe høyere enn det nasjonale nivået.

■ Nasjonalt
■ Kristiansandsregionen

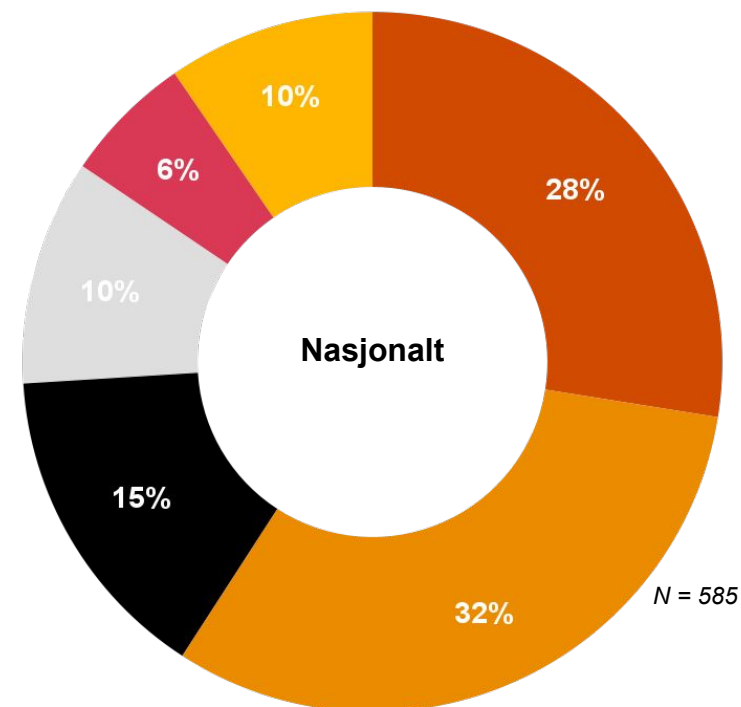
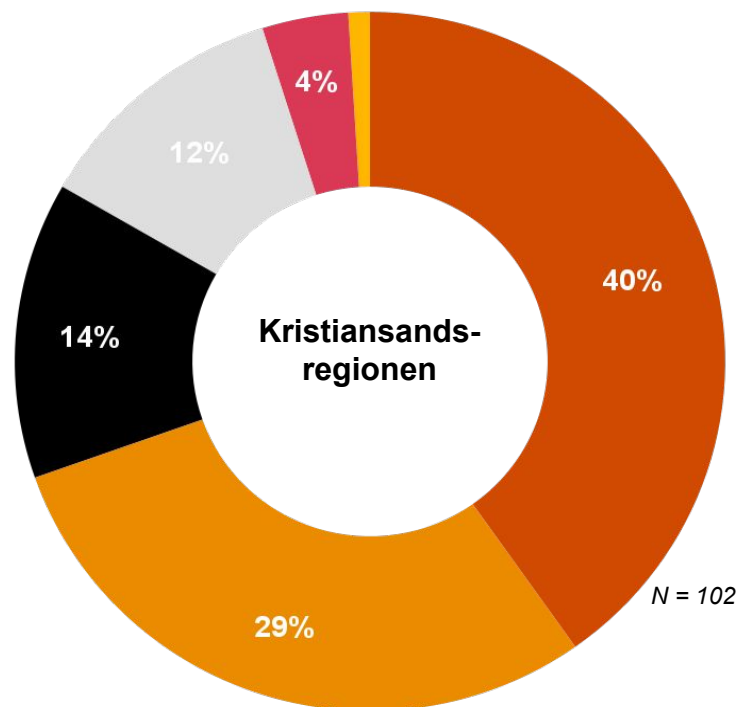
Undersøkelsen er besvart av et stort utvalg lokale virksomheter av ulik størrelse

Både for Kristiansandsregionen og nasjonalt, ser vi at utvalget i stor grad er representert av mindre virksomheter. En tydelig hovedvekt av respondentene fra Kristiansandsregionen finner vi fra bedrifter med færre enn 10 ansatte.

Det er i hovedsak store virksomheter som i første omgang treffes av bærekraftsdirektivet (CSRD) og andre lovkrav, og som må iverksette tiltak. Dette kan tilsi at en større andel av respondentene fremdeles har en mulighet til å posisjonere seg for fremtidige krav. Likevel vil også en stor del av de mindre virksomhetene indirekte treffes av kravene i nær fremtid, ved å inngå i verdikjeden hos de større virksomhetene.

Undersøkelsen har i hovedsak blitt besvart av daglig ledere, som tilsammen utgjør 74 % av respondentene i Kristiansandsregionen, og 55 % nasjonalt.

- Færre enn 10 ansatte
- 10 - 50 ansatte
- 51 - 100 ansatte
- 101 - 250 ansatte
- 251 - 500 ansatte
- Flere enn 500 ansatte

02 Styring og ledelse av
bærekraftsarbeidet

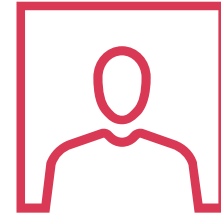

Det er store forskjeller i ansvarsfordeling blant virksomhetene Kristiansandsregionen

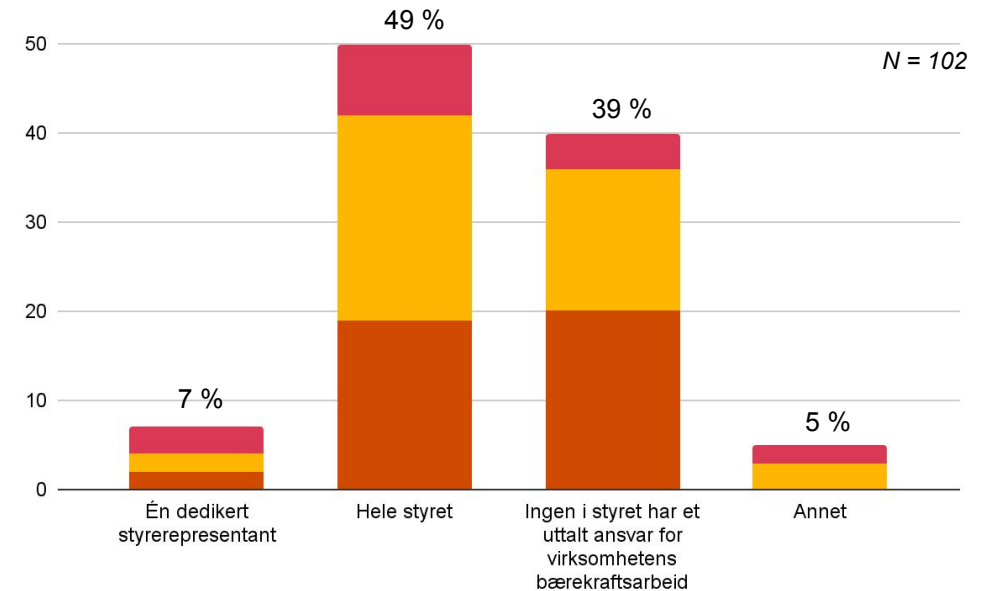
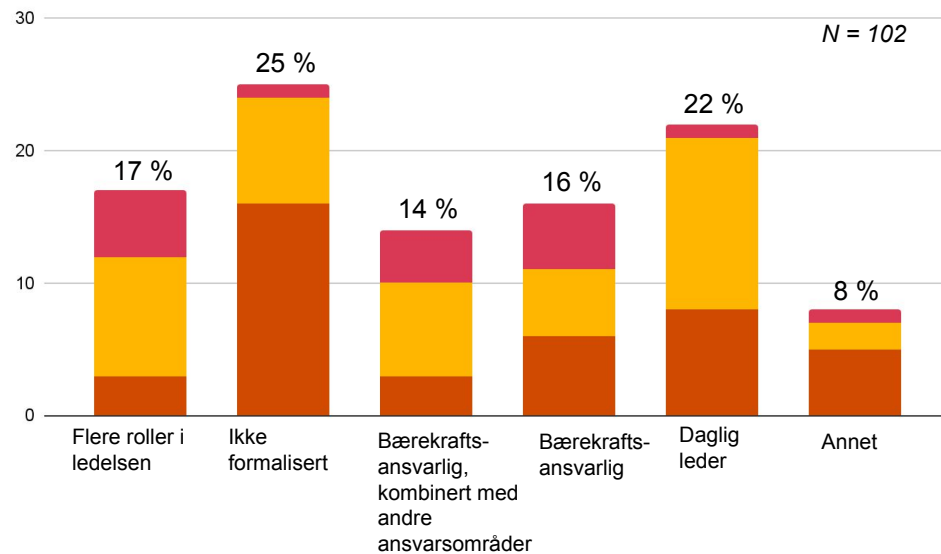
30 %

av alle virksomhetene har egen bærekraftsansvarlig. Samtidig mangler 40 % av de små virksomhetene et formalisert ansvar for bærekraft.

49 %

svarer at styret har uttalt bærekraftsansvar, blant hele utvalget. 39 % svarer at ingen i styret har uttalt ansvar for bærekraftsarbeid.

Dagens bærekraftsarbeid motiveres i størst grad av omdømme og krav

Hovedmotivasjonen med å gjøre virksomheten mer bærekraftig

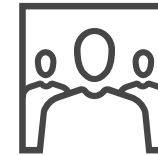
64 %

svarer vissheten om at virksomheten bidrar til å gjøre samfunnet mer bærekraftig. Faktoren ligger høyest også nasjonalt, med 66 %.

47 %

svarer imøtekomme nye krav fra kunder og andre interessenter. Også nasjonalt ligger faktoren med 48 %, på andreplass.

32 %

svarer imøtekomme krav fra myndigheter. Nasjonalt ligger faktoren på fjerdeplass med 29 %. Mens å bli en mer attraktiv arbeidsplass for ansatte tar tredjeplass med 34%.

Det er interessant at ikke flere av respondentene viser til faktorer som å skape vekst og nye inntektskilder. Det at vissheten om at virksomheten bidrar til å gjøre samfunnet mer bærekraftig kan tolkes som et ønske om å styrke omdømmet som en bidragsyter, heller enn at det motiveres av forretningsmessige insentiver.

De mest sentrale begrensningene er manglende kapasitet og kompetanse, og at virksomhetene ikke ser bærekraftige investeringer som lønnsomt

De største utfordringene med å gjøre virksomheten bærekraftig

55 %

Manglende kapasitet/ressurser. Blant virksomheter med over 50 ansatte, peker 58 % på dette. Også nasjonalt ligger faktoren på topp, med 49 % av respondentene.

35 %

Manglende kompetanse/ kunnskap. Blant virksomheter med over 51 ansatte, peker 42 % på dette. Tilsvarende nasjonalt med 30 %.

27 %

Bærekraftige investeringer er ikke økonomisk lønnsomt foreløpig. Tilsvarende nasjonalt med 27 %.

Det er en høy prosentandel som peker på manglende kapasitet/ressurser som en stor utfordring. Dette til tross for at det i relativt stor grad dedikeres ressurser til dette arbeidet. **Blant virksomhetene over 50 ansatte har hele 90 % hel eller delvis dedikerte årsverk til bærekraftsarbeid, og 19 % har dedikert mer enn 2 årsverk.**

Også de mindre virksomhetene prioriterer arbeidet; **hele 68 % av virksomhetene med opptil 50 ansatte har helt eller delvis dedikerte årsverk** til bærekraftsarbeidet.

03 Påvirkning og
regulering

Flertallet viser til strukturert bærekraftsarbeid, men få har gjennomført vesentlighetsanalyse

63 % 72 % *nasjonalt

sier de jobber strukturert med bærekraft.

Eksempler som har vært gitt i undersøkelsen er aktiv prioritering, oppfølging, måling og rapportering.

64 % 54 % *nasjonalt

har ikke gjennomført en vesentlighetsanalyse

med hensikt å kartlegge hvilke bærekraftstema virksomheten skal fokusere på. Dette til tross for at en høy andel påstår at virksomheten arbeider strukturert med bærekraft.

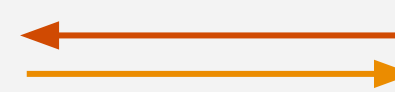

Vesentlighetsanalyser anvendes til å identifisere og prioritere bærekraftstemaene som er mest vesentlig for en virksomhet. Her vektlegges hva som er viktig for de mest sentrale interessentene og hva som forventes at selskapet skal fokusere på, samt hvor selskapet kan gjøre en størst forskjell.

Virksomheter anbefales å bruke konseptet **dobbel vesentlighet** når de rapporterer bærekraftsinformasjon. Det vil si at virksomhetene skal rapportere den informasjonen som er nødvendig for at brukerne av bærekraftsinformasjonen skal forstå hvordan bærekraftsforhold påvirker virksomheten, og informasjonen som er nødvendig for å forstå hvordan virksomheten påvirker mennesker og miljøet forøvrig.

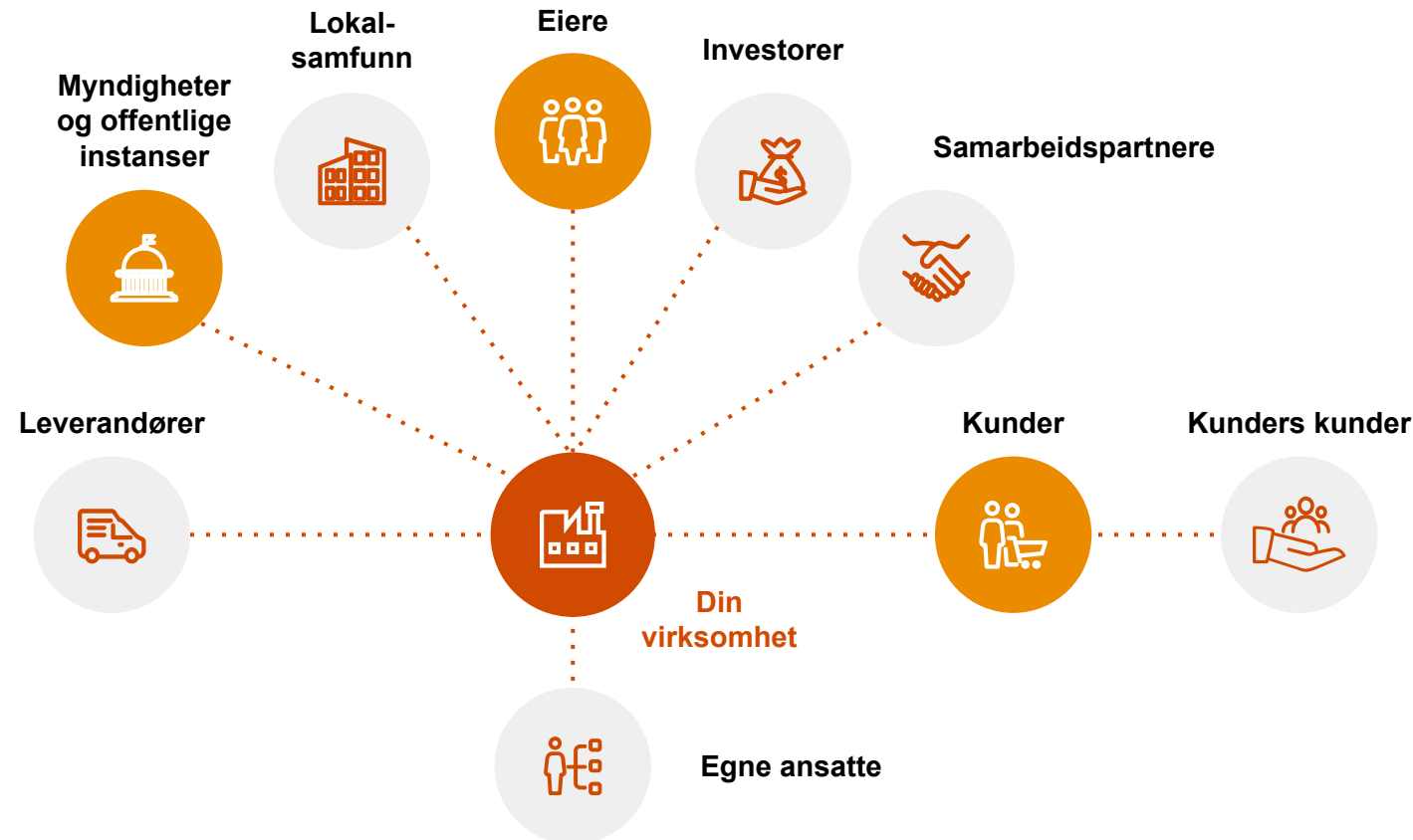
Dobbel vesentlighetsanalyse

Miljøets påvirkning på virksomheten

Virksomhetens påvirkning på miljøet

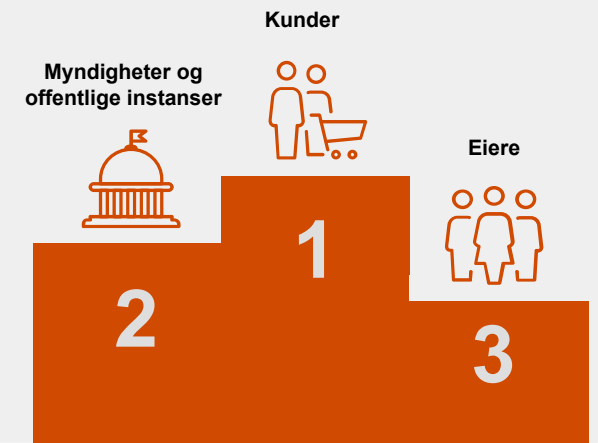
Flest mener at kunden har størst påvirkningskraft i verdikjeden

77 % av virksomhetene peker på kunder som interessenten med mest makt til å påvirke krav, forutsetninger og forventninger i verdikjeden. Også nasjonalt er kunder interessenten med mest makt, hvor 76 % av respondentene har valgt dette.

Deretter svarer flest at myndigheter og offentlige instanser, og eiere har størst påvirkningskraft. Vi ser den samme rangeringen på tvers av ulike bransjer.

Funnene kan indikere at bærekraftig utvikling i stor grad drives frem av krav fra kunder og myndigheter, selv om virksomhetene selv også viser til ønsket om å gjøre samfunnet mer bærekraftig som en hovedmotivasjon for bærekraftsarbeid.

Åpenhetsloven skal sikre bærekraftige leverandørkjeder

har stilt formaliserte ESG-krav til deres leverandører knyttet til ESG. Både for regionen og nasjonalt er dette relativt lave tall, da dette kan anses som et første steg mot etterlevelse av Åpenhetsloven. I den forbindelse er det likevel positivt at tallet for virksomhetene i Kristiansands-regionen over 51 ansatte er på 63 %.

har påbegynt tiltak for å sikre overholdelse av kravene i Åpenhetsloven. 56 % av virksomhetene med over 51 ansatte har påbegynt tiltak. Sammenliknet med nasjonale tall ligger regionen noe på etterskudd. Likevel er også det nasjonale resultatet svakt med tanke på at loven allerede har trådt i kraft.

Åpenhetsloven

Åpenhetsloven trådte i kraft 1. juli 2022 og stiller krav til åpenhet og ansvarlighet i egen virksomhet og i leverandørkjeden. Loven skal bidra til at virksomheter arbeider for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i forbindelse med produksjon av varer og levering av tjenester. Loven skal også sikre allmennheten tilgang til informasjon om hvordan virksomheter håndterer mulige bidrag til brudd på grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Loven gjelder foreløpig alle virksomheter som ikke er definert som små foretak i regnskapsloven, og som selger varer og/eller tjenester i eller utenfor Norge eller som er skattepliktig i Norge.

Virksomhetene som omfattes av loven plikter å:

1

Utføre aktsomhetsvurderinger

2

Redegjøre regelmessig for disse vurderingene

3

Gi informasjon til enhver som retter en skriftlig forespørsel om det

EU-taksonomien definerer kriterier for bærekraftige økonomiske aktiviteter

Taksonomien er et system for klassifisering av økonomiske aktiviteter, som setter krav til hva som kan kalles grønt

Første rettslige standard som definerer hva som er miljømessig bærekraftig

Binært regelverk hvor kriteriene er basert på forskning

Medfører ikke at noen aktiviteter blir forbudt, men for noen virksomheter vil det medføre rapporteringsplikt

EU-taksonomien har utviklet kriterier for bærekraft for en rekke sektorer og aktiviteter

For å være bærekraftig, må en økonomisk aktivitet:

Bidra vesentlig til minst ett av de seks miljømålene

Ikke gjøre vesentlig skade på noen av de andre miljømålene

Etterleve **minimumskrav** knyttet til nærmere angitte sosiale standarder

De seks miljømålene definert i EU-taksonomien

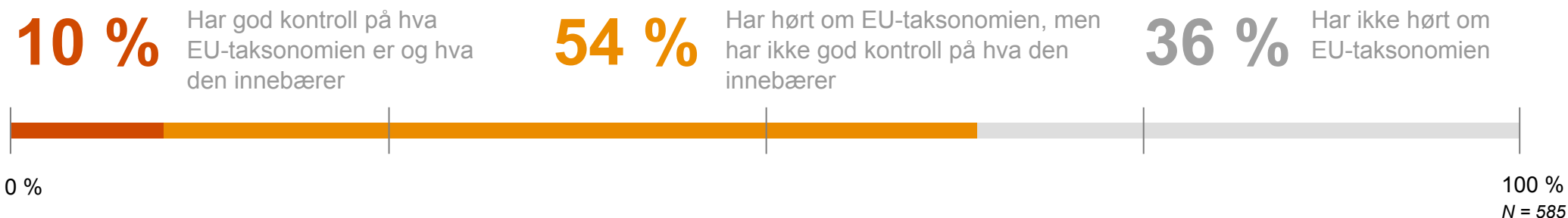
1. Begrense klimaendringene
2. Klimatilpasning
3. Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser
4. Omstilling til en sirkulær økonomi
5. Forebygge og bekjempe forurensning
6. Beskyttelse og gjenopprettelse av biologisk mangfold og sunne økosystemer

Bransjer med kriterier for miljømål 1 og 2	 1. Skogbruk	 2. Miljøvern- og gjenopprettelsesaktivitet	 3. Industri	 4. Energi	 5. Vannforsyning, avløps- og renovasjon
	 6. Transport	 7. Bygg og eiendom	 8. IKT	 9. Profesjonell, vitenskapelig og teknisk aktivitet	
Bransjer med kriterier kun for miljømål 2	 10. Finans- og forsikringsaktivitet	 11. Utdanning	 12. Human helse og sosialt arbeid	 13. Kunst, underholdning og rekreasjon	

Dekker aktiviteter som står for ca 80% av utslippene i EU

Både virksomhetene i Kristiansand og nasjonalt bør få bedre oversikt over EU-taksonomien

Kristiansandsregionen

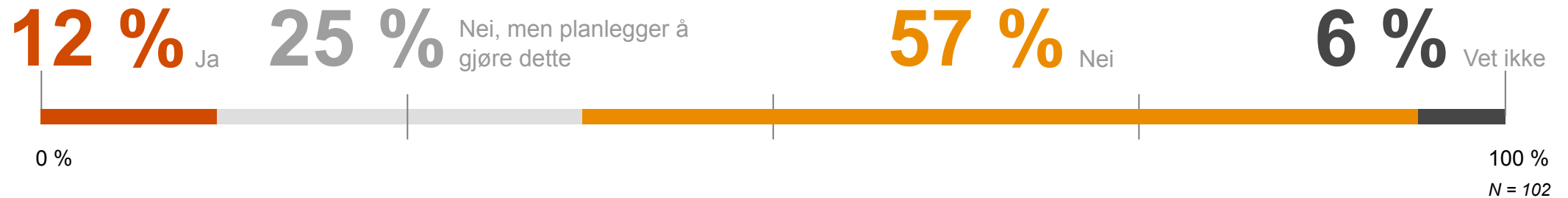
Nasjonalt

Undersøkelsen viser at et mindretall, både regionalt og nasjonalt, har god kontroll på hva EU-taksonomien vil innebære for deres virksomhet. Dette er ikke nødvendigvis overraskende ettersom mange av virksomhetene ikke vil omfattes direkte av rapporteringskravene, og kun vil måtte forholde seg til taksonomien indirekte gjennom verdikjeden. Likevel er det kun **7% av bedriftene i Kristiansandsregionen med over 51 ansatte, som har god kontroll på hva EU-taksonomien innebærer**. Det må merkes at kravene vil være svært omfattende for de det gjelder, og at taksonomien kan få indirekte påvirkning gjennom endring i etterspørsel etter varer og tjenester. Vi anbefaler derfor virksomheter å komme tidlig i gang med kartleggingen av hva innføring av EU-taksonomien vil bety og hva det vil kreve av ressurser, innsats og omstilling.

Få har gjort analyser for å kartlegge hvordan EU-taksonomien vil påvirke virksomheten

Regional fordeling vedrørende om virksomhetene som har hørt om EU-taksonomien, har gjort analyser for å kartlegge om og eventuelt hvordan EU-taksonomien vil påvirke virksomheten

04 Bærekraftsrapportering

FNs Bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

FNs bærekraftsmål består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.

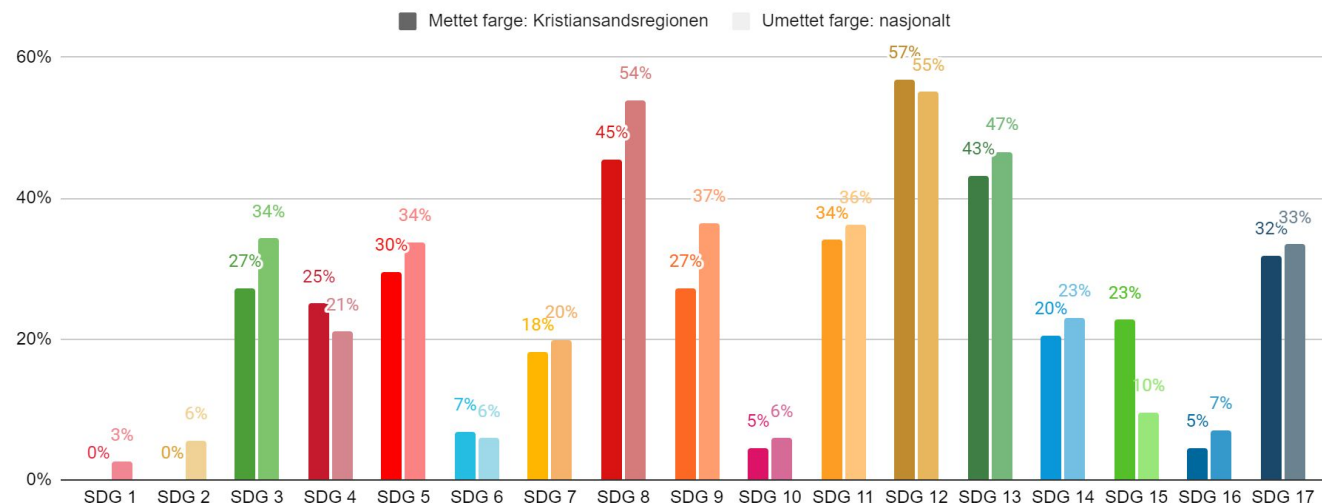
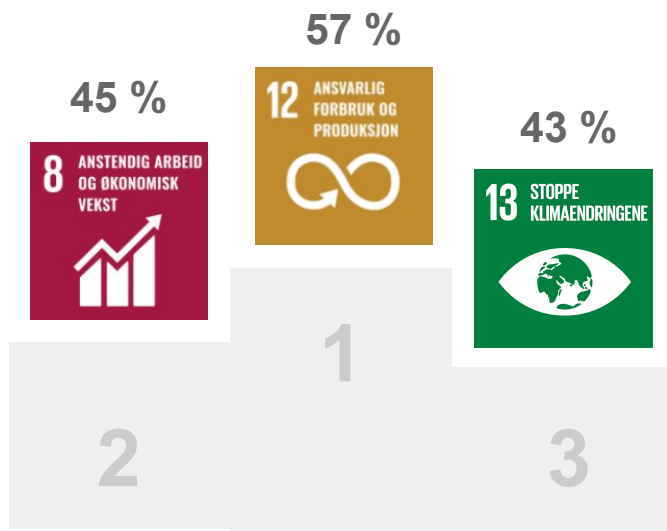
Målene ble laget på en demokratisk måte gjennom innspill fra land over hele verden og nesten ti millioner mennesker fikk sagt sin mening gjennom en spørreundersøkelse.

Likheter i prioritering av FNs bærekraftsmål lokalt og nasjonalt

43 % av respondentene i Kristiansandsregionen svarte at virksomheten aktivt har prioritert hvilke bærekraftsmål de skal fokusere på.

Med prioritert menes det at virksomheten har gjort en bevisst evaluering av hvilke bærekraftsmål som er viktigst for interessenter og/eller at virksomheten kan gjøre størst forskjell innen disse målene.

Blant dem som har prioritert bærekraftsmål, er det følgende mål som flest respondenter fokuserer på:

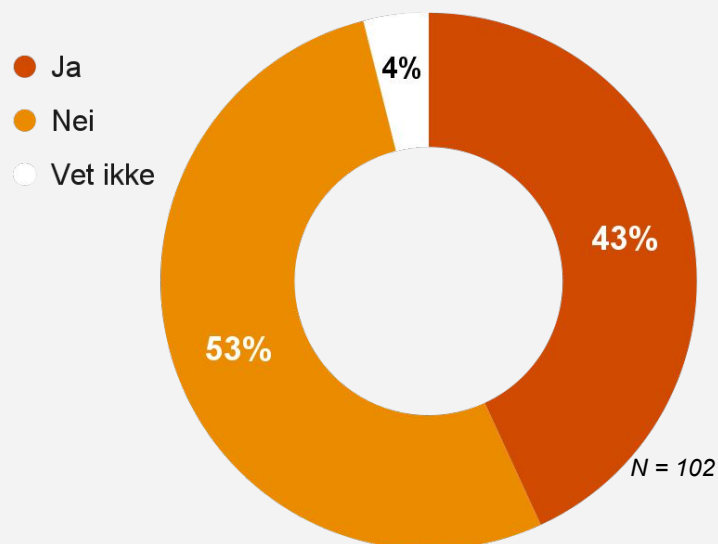
Bærekraftsmålene som flest virksomheter har prioritert er mål som gjør seg gjeldende i de fleste bransjer - her under *ansvarlig forbruk og produksjon*, *anstendig arbeid og økonomisk vekst*, samt *stoppe klimaendringene*. Samlet utgjør bærekraftsmålene en omfattende og kompleks agenda, og følgelig oppfordrer også FN til å prioritere fokus. Det anses ikke overraskende at mål som i mindre grad utgjør synlige utfordringer i Norge blir prioritert av færre virksomheter.

Flere av respondentene rapporterer i årsrapport eller integrert årsrapport sammenlignet med fjoråret

43 % 50 %^{*nasjonalt}

av respondentene rapporterer eksplisitt på bærekraft.

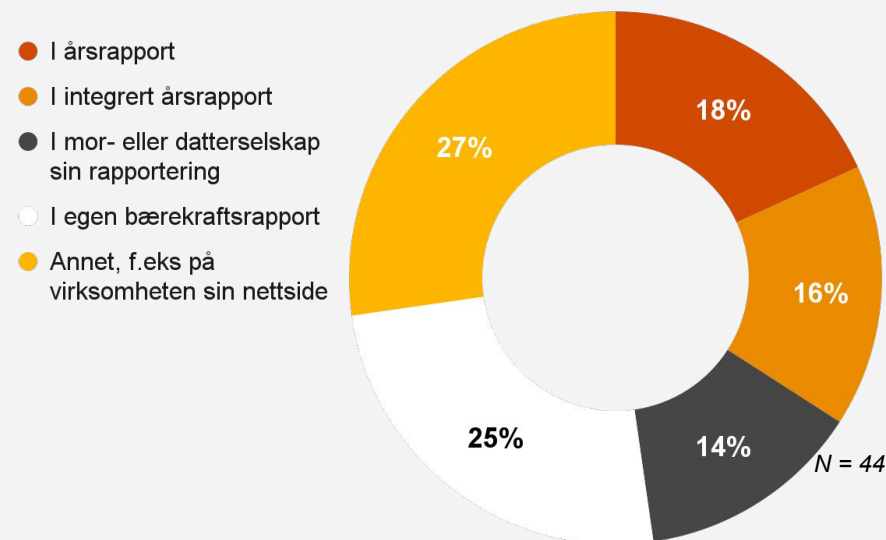
Andelen av medlemsvirksomhetene i Næringsforeningen i Kristiansandsregionen som uttaler at de ikke rapporterer eksplisitt på bærekraft, holder seg stabil fra i fjor på rett over halvparten.

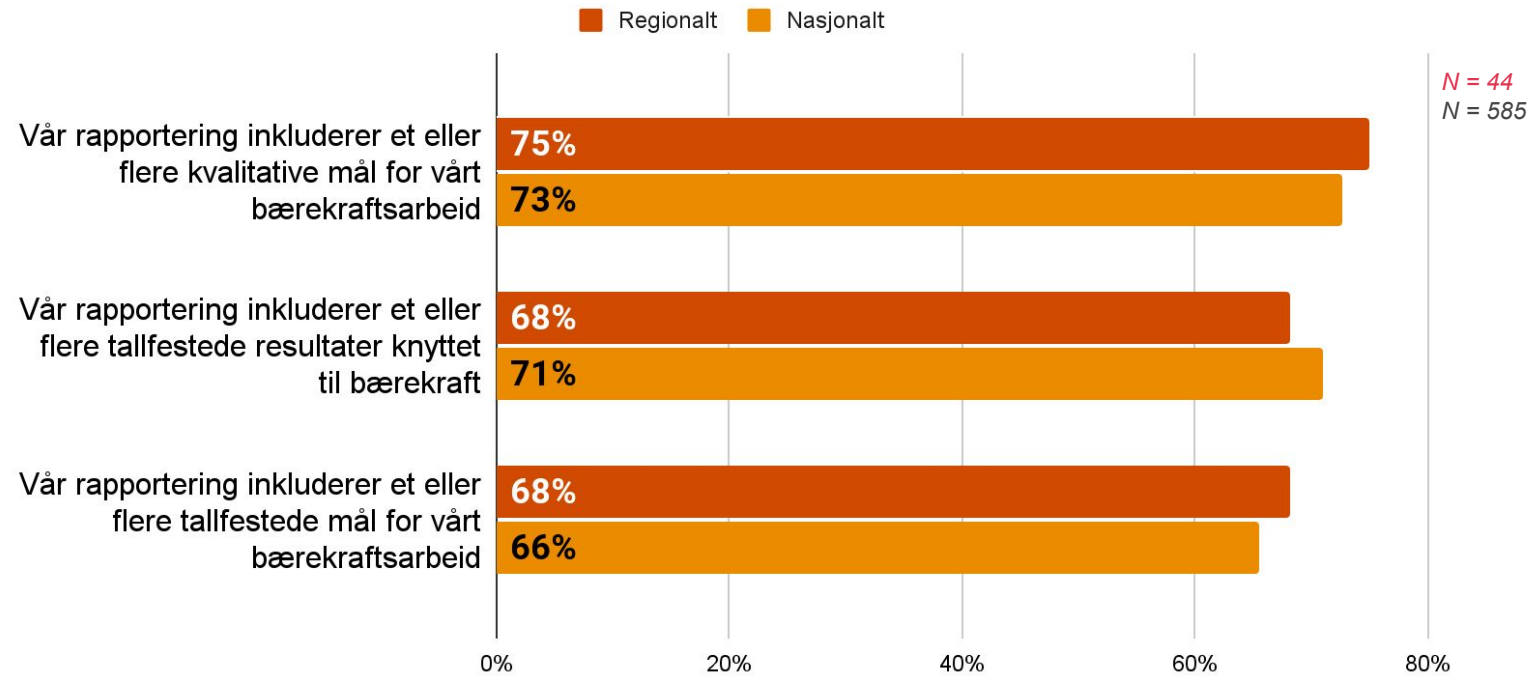
Blant dem som rapporterer på bærekraft, er det fra fjorårets undersøkelse en økning

fra 16 % til 34 %

som rapporterer i årsrapport eller integrert årsrapport. Til sammenlikning rapporterer 41 % av respondentene nasjonalt i årsrapport eller integrert årsrapport.

Av de som rapporterer, inkluderer de fleste både kvalitative mål, samt tallfestede resultater og mål

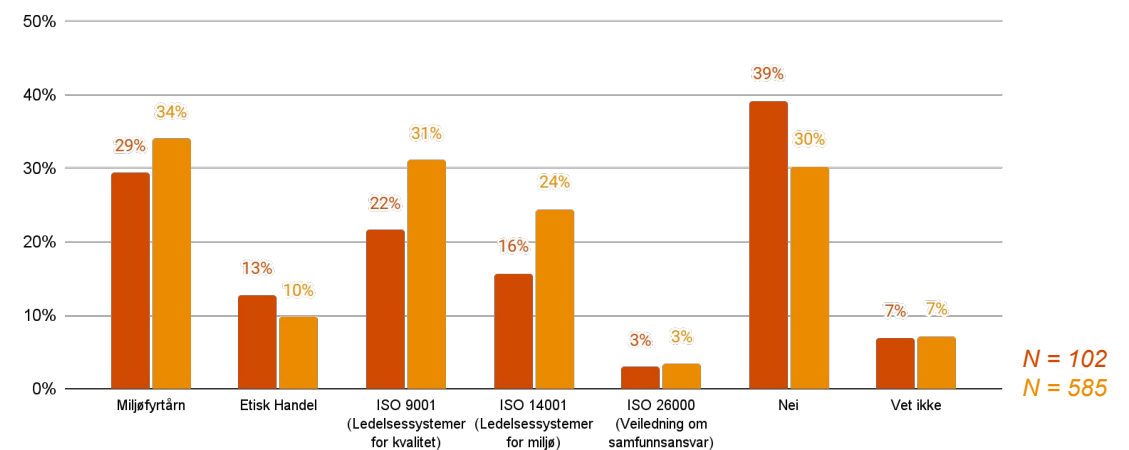
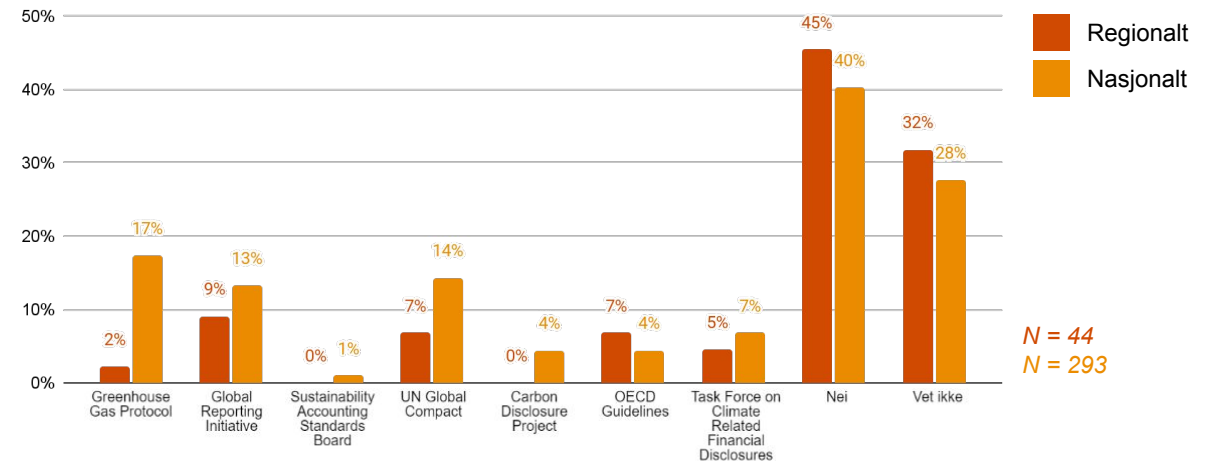
Miljøfyrtårn brukes mest av de relativt få som bruker nasjonale eller internasjonale standarder eller verktøy

77 % 68 %^{*nasjonalt}

av virksomhetene som faktisk rapporterer på bærekraft, rapporterer *ikke* i henhold til opplistede internasjonale standarder eller rammeverk, eller kjenner *ikke* til det. Det gjør at det er vanskelig å sammenligne virksomheter, bransjer og utslipp med hverandre.

29 % 34 %^{*nasjonalt}

av alle respondenter fra Næringsforeningen i Kristiansandsregionens medlemmer bruker Miljøfyrtårns klima- og miljørapport, hvilket gjør den til den mest brukte blant respondentene regionalt.

Kort beskrivelse av et utvalg internasjonale standarder og rammeverk

► **OECD Guidelines** er anbefalinger, utarbeidet av regjeringer, for å sikre ansvarlig forretningsatferd blant foretakene som opererer i de tilsluttende landene.

► **GRI Standards** er en ledende global standard for bærekraftsrapportering som inneholder et sett med prinsipper, krav og anbefalinger for bærekraftsrapportering. GRI legger vekt på faktisk og potensiell påvirkning virksomheten har når vesentlighetsvurderingen gjennomføres.

► **Carbon Disclosure Project** er en ideell organisasjon som har utviklet en global standard for rapportering av miljø- og klimapåvirkning, både for virksomheter, byer og regioner.

► **UN Global Compact** er et prinsippbasert rammeverk for organisasjoner som ønsker å bidra til en forsvarlig og bærekraftig bedriftspraksis. Prinsippene bygger på FNs menneskerettigheter, fundamentale prinsipper for arbeidslivet, miljø og korrupsjon.

► **TCFD** er et globalt rammeverk for å rapportere på klimarisiko. Formålet er å kvantifisere finansiell risiko- og muligheter knyttet til klimaendringene og overgangen til et lavutslippssamfunn.

► **Greenhouse Gas Protocol** er en globalt anerkjent regnskapsstandard for klimaregnskap og utgjør et rammeverk for å måle og håndtere utslipp av klimagasser både innen privat og offentlig sektor. Klimagassutslipp deles inn i tre scope avhengig av om de er direkte eller indirekte relatert til egen drift (Scope 1-2) eller indirekte utslipp fra verdikjeden (Scope 3).

► **Sustainability Accounting Standards Board** er et bærekraftsrammeverk som setter standarder for hvilken bærekraftsinformasjon virksomheter skal offentliggjøre. Hensikten er å gi investorer sammenlignbar ikke-finansiell informasjon om virksomhetene.

Kort beskrivelse av andre utvalgte standarder og rammeverk

Miljøfyrtårn er sertifisering på miljøstyring/miljøledelse ved et eller flere kontorer som hjelper virksomheter med å få oversikt over deres positive og negative miljøeffekter, samt identifisere hvor virksomhetene bør rette sin miljøinnsats for å oppnå de største forbedringene.

ISO 9001 er et kvalitetsledelsessystem med formål å forbedre virksomheter sin evne til å konsistent levere produkter og tjenester som oppfyller kundenes, samt pålagte og lovbestemte, krav.

ISO 14001 er en internasjonal standard for miljøledelsessystemer som brukes over hele verden. Miljøsertifisering som skal hjelpe virksomheter med å redusere sin belastning på miljøet.

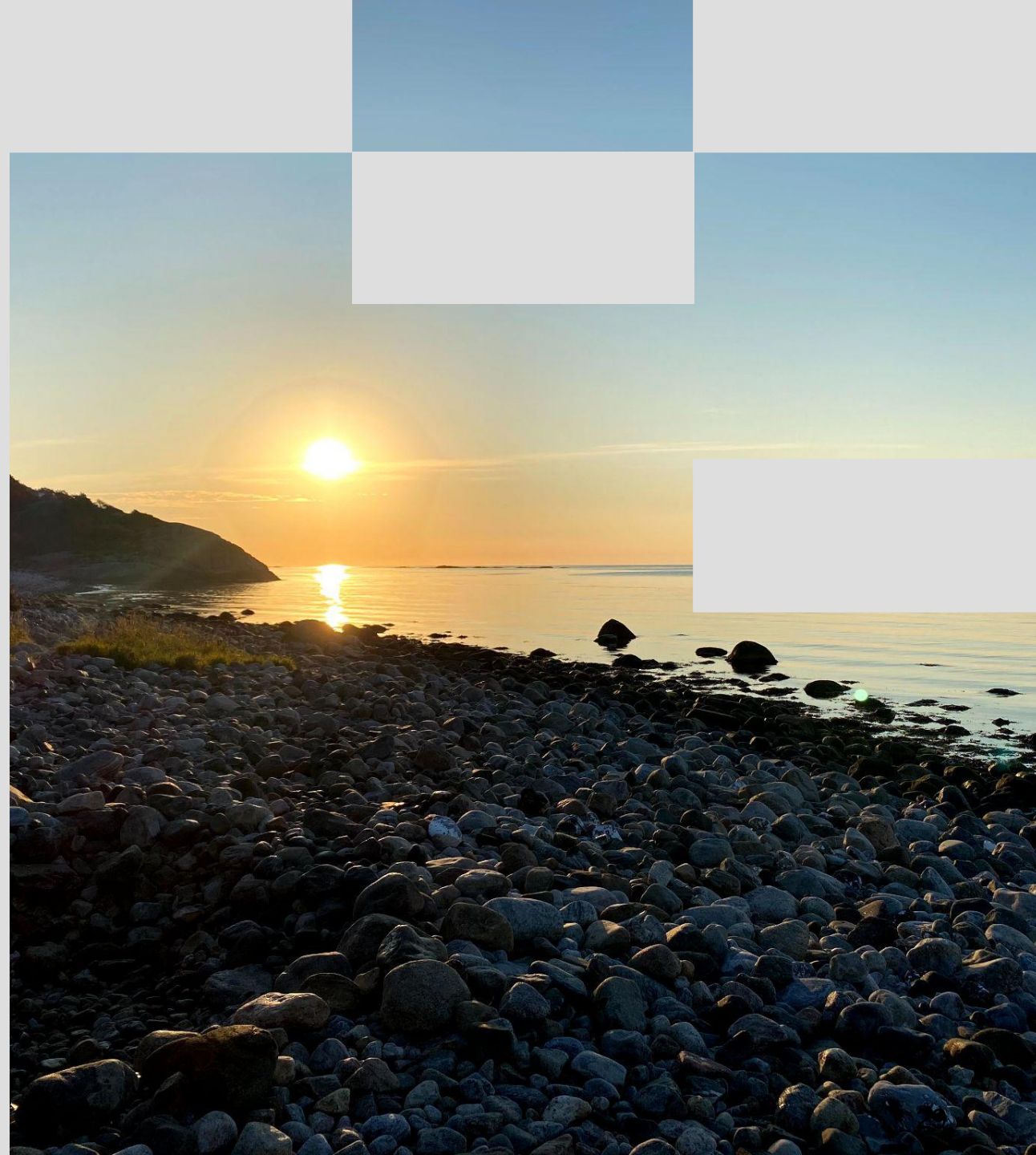

Etisk Handel Norge er et nettverk som fremmer etiske prinsipper innenfor handel, fra produksjon til forbruk. Retningslinjene for etisk handel baserer seg på internasjonale konvensjoner som FN og ILO.

ISO 26000 er en internasjonal standard for samfunnsansvar som gir veiledning for hvordan virksomheter kan opptre sosialt ansvarlig i tråd med krav fra samfunnet.

05 Klimafotavtrykk og
klimarisiko

Det er få som har utarbeidet klimaregnskap, men av disse har flere kun inkludert scope 1 utslipp

66 % 54 % *nasjonalt

har ikke utarbeidet klimaregnskap som viser virksomhetens klimagassutslipp. 29 % har utarbeidet klimaregnskap, mens 5 % svarer at de ikke vet. Tabellen illustrerer hvor mange som har utarbeidet klimaregnskap, og hvorvidt regnskapet inkluderer scope 1, 2 og 3 utslipp, for Kristiansandsregionen som helhet og i bransjene med flest respondenter.

Greenhouse Gas-protokollen definerer **tre ulike scopes** for utslipp:

Scope 1 Direkte utslipp	Scope 2 Indirekte utslipp	Scope 3 Indirekte utslipp
Direkte utslipp fra aktiviteter som organisasjonen kontrollerer selv	Indirekte utslipp fra energi som er kjøpt av organisasjonen	Alle andre indirekte utslipp fra kilder organisasjonen ikke har kontroll over
		

	Utarbeidet klimaregnskap	Inkluderer scope 1	Inkluderer scope 2	Inkluderer scope 3
For alle bransjer	29%	80%	67%	63%
Eiendom, bygg og anlegg	22%	67%	17%	83%
Varehandel, detaljhandel, engros, service	18%	50%	50%	0%
Rådgivning	0%			
Industri	38%	100%	67%	33%
Bank, finans, økonomi	86%	67%	17%	83%
	N = 102	N = 30	N = 30	N = 30

Flertallet sier de jobber aktivt for å kutte utslipp, men mangler konkrete tallbaserte mål for utslippskutt

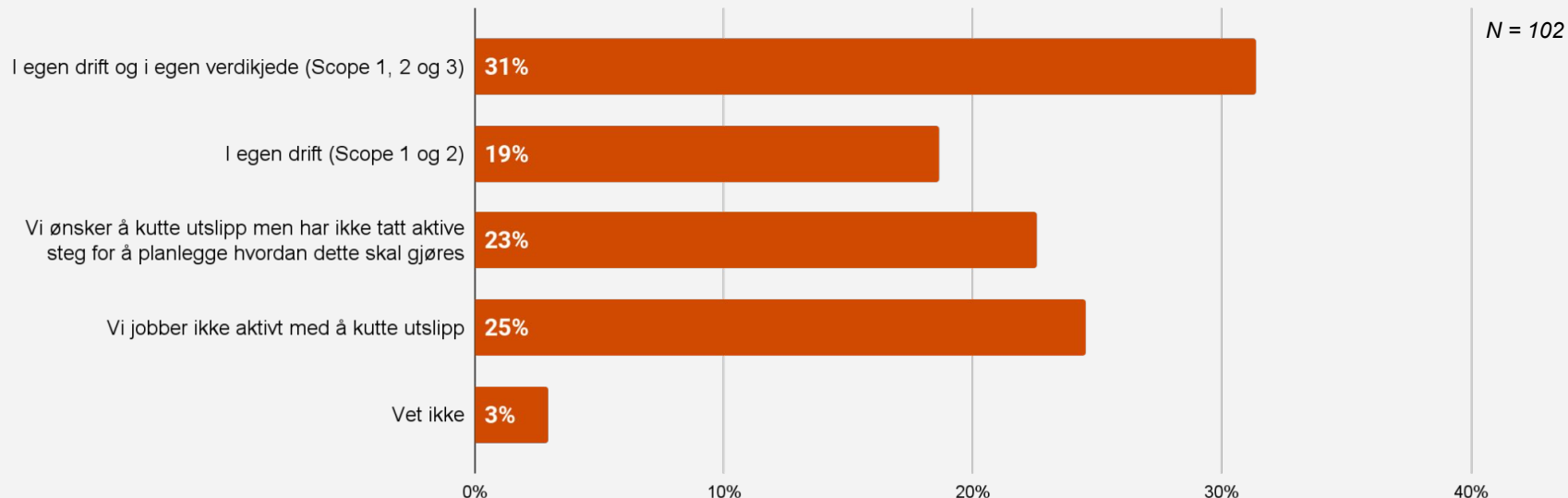

73 %

har ikke satt konkrete, tallbaserte mål for utslippskutt.

Samtidig svarer 50 % at deres virksomhet jobber aktivt for å kutte utslipp, hvorav 31 % også oppgir at de jobber med å redusere utslipp i verdikjeden (scope 3).

Kvantifisering og kommunikasjon av egne mål for utslippskutt er sentrale deler av en virksomhets klimastrategi. Kun på denne måten kan virksomheter legge konkrete handlingsplaner for reduksjon av utslipp, og så formidle resultatet av tiltakene til omverdenen. De virksomhetene som klarer å sette egne mål, gjennomføre tiltak og vise til faktiske utslippskutt vil være mest konkurransedyktige i et samfunn hvor det forventes at virksomheter gjør hva de kan for å bidra til det grønne skiftet.

Få kompensere egne klimagassutslipp

86 %

kjøper ikke klimakreditter. Det tilsvarer det nasjonale tallet på 85 %. Av dem som ikke kjøper klimakreditter er det kun 5 % som planlegger å gjøre det i fremtiden.

12 %

av virksomhetene med over 100 ansatte kjøper klimakreditter hvert år. Kun 2 % av bedriftene under 100 ansatte har kjøpt klimakreditter

Klimakreditter og klimanøytralitet

En klimakreditt representerer ett tonn CO₂-ekvivalenter redusert, unngått eller fanget. Klimakreditter skal kun utstedes etter at effekten av et prosjekt er dokumentert og verifisert av en tredjepart. Deretter skal kredittene registreres i et register og kan kjøpes av virksomheter som ønsker å kompensere for eget utslipp. Etter oppkjøp blir kreditten slettet fra registeret og kjøperen mottar en slettekvittering.

Merk at noen ganger brukes begrepet karbonkreditt eller frivillig klimakvote som i praksis betyr det samme som en klimakreditt.

Virksomheter som ønsker å kjøpe klimakreditter for å bli klimanøytrale må først og fremst etablere en helhetlig klimastrategi og sette klimamål i tråd med Parisavtalen som omfatter alle utslipp i Scope 1, 2 og 3. Klimanøytralitet oppnås ved å kompensere resterende utslipp i Scope 1 og 2 med kreditter fra prosjekt som fjerner utslipp fra atmosfæren.

Utslipp i Scope 3 kompenseres enten ved karbonfjerning eller med klimakreditter fra skogprosjekter som sikrer unngått avskoging gjennom juridiske programmer. Kreditter fra prosjekter som bidrar til utslippskutt eller unngåtte utslipp bør regnes som et bidrag til klimafinansiering, men kan ikke bidra til mål om klimanøytralitet.

Få har gjort klimarisikoanalyser

76 %

har *ikke* gjort analyser av hvordan klimaendringer, klimapolitikk og overgang til lavutslippssamfunn vil kunne påvirke virksomheten, verken kvalitative eller kvantitative.

Dette er et svakere resultat enn i 2021, hvor **63 % ikke kunne vise til gjennomførte analyser** av hvordan endringer i klima, klimapolitikk og overgang til lavutslippssamfunn vil kunne påvirke virksomheten. Det kan likevel pekes på fjorårets analyser fremdeles er gjeldende, så det må tas høyde for at endringer i respondentutvalget fører til et svakere resultat.

Klimarisiko

handler både om hvordan de fysiske konsekvensene av klimaendringer vil påvirke natur og samfunn, og hva overgangen til et samfunn med netto nullutslipp vil innebære for virksomheten.

Fysisk risiko

Risiko knyttet til akutte klimaendringer som for eksempel flom og ekstremnedbør, eller varige klimaendringer som kan endre omgivelsene virksomheten befinner seg i slik at grunnlaget for å drive næring endres eller ikke lenger er til stede.

2

Overgangsrisiko

Risiko knyttet til for eksempel strengere klimakrav og ny teknologi som kan gi endring i etterspørselen etter produkter og tjenester

06 Banksektoren og grønn
finansiering

Respondentene opplever økt etterspørsel etter opplysninger og krav om bærekraft fra banker

9 %

uttrykker at de **har opplevd at banken innhenter/etterspør opplysninger om virksomhetens bærekraftsprofil**. Fra fjorårets 5 % er dette en økning.

12 %

har opplevd at banken har stilt krav om at virksomheten gjennomfører **“grønne” tiltak for å få innvilget lån/kreditt**. Dette er en betydelig økning fra fjorårets 5 %.

Til tross for en betydelig økning fra i fjor, viser funnene fra undersøkelsen fremdeles at grønn finansiering fra banksektoren ikke er prioritert i høy grad. Dette kan henge sammen med flere faktorer. Bankene må være flinke til å promotere tilbudet av grønn finansiering og gi tilstrekkelige insentiver både for lånetaker og lånerådgivere, samt være kreative når det gjelder å sette gode kriterier som er etterprøvbare for innvilgelse. Sistnevnte henger igjen sammen med hvilke rammer som settes av myndigheter - eksempelvis med krav til energiattester og hvordan disse skal oppdrives. Myndighetene kan også i større grad legge til rette for ordninger som fremmer en dreining av låneporteføljen til grønne lån, og på den måten bidra til grønn omstilling.

Flere benytter seg av grønn finansiering, og det stilles forventninger om bærekraftsrådgivning fra banker

7 %

har benyttet seg av grønn finansiering med lave finansieringskostnader, hvilken er en økning fra 5 % i fjorårets undersøkelse.

44 %

forventer i noen, stor eller svært stor grad at sin bank kan tilby rådgivning om bærekraftsspørsmål.

Fremdeles lave tall for virksomheter som benytter seg av grønn finansiering, kan tyde på at banksektoren i år som i fjor må styrke kommunikasjon rundt dette temaet. Virksomhetene på sin side kan også i større grad ta aktive steg i å oppsøke disse mulighetene.

I en rapport utarbeidet av PwC sammen med Finansforbundet, pekes det på at banker i større grad i fremtiden må integrere aktuelle ESG-faktorer i sine risikomodeller for å sikre en bærekraftig forretningsmodell. Samtidig må de utvide produktspekteret for å treffe kundenes behov og på denne måten insentivere bærekraft. Bankene kan også bruke transaksjonsinformasjon til å rådgi kunder om bærekraftig atferd.

07 Relevante kilder for
mer informasjon

PwC har utarbeidet ulike rapporter og verktøy

PwC rådgir virksomheter slik at de kan ta en helhetlig og strategisk tilnærming til bærekraft, og dermed bidra til å gjøre en forskjell både i sin virksomhet og samfunnet som helhet.

Et utvalg av våre rapporter og verktøy:

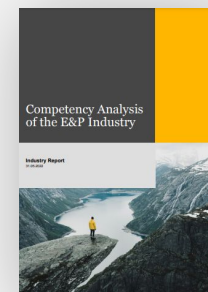
Analyse av kvaliteten på klimaregnskapet til de 50 største virksomhetene på Vestlandet

Analyse av kvaliteten på klimaregnskapet til de 100 største virksomhetene i Norge

Kartlegging av kjøp av frivillige klimakreditter

Kartlegging av kompetanseområder som skal bidra til grønn omstilling i olje- og gasssektoren

Kartlegging av konkrete tiltak og virkemidler for finansnæringen

Klimaregnskap for Skift

PwCs taksonomiverktøy

Kartlegging av hva anleggsbransjen kan gjøre for å forberede seg på grønn omstilling

Kartlegging av muligheter og utfordringer som norsk fornybarnæring står ovenfor

Kontakt oss gjerne!

Robert Arvid Andersen
Partner
+47 952 61 013
robert.andersen@pwc.com

Ivar Bergem Strand
Manager
+47 412 60 767
ivar.bergem.strand@pwc.com

© 2021 PwC. All rights reserved. Not for further distribution without the permission of PwC. “PwC” refers to the network of member firms of PricewaterhouseCoopers International Limited (PwCIL), or, as the context requires, individual member firms of the PwC network. Each member firm is a separate legal entity and does not act as agent of PwCIL or any other member firm. PwCIL does not provide any services to clients. PwCIL is not responsible or liable for the acts or omissions of any of its member firms nor can it control the exercise of their professional judgment or bind them in any way. No member firm is responsible or liable for the acts or omissions of any other member firm nor can it control the exercise of another member firm’s professional judgment or bind another member firm or PwCIL in any way.